

Innhold

Del 1

INTRODUKSJON TIL DIDAKTIKKEN	19
---	-----------

Innledning	20
-------------------------	-----------

Kapittel 1

Hva er didaktikk?	21
--------------------------------	-----------

Didaktikkens ansvarsområde	21
----------------------------------	----

Forholdet mellom didaktikk og pedagogikk	23
--	----

Hva kan didaktikken bidra med?	24
--------------------------------------	----

Ulike måter å bruke didaktikkbegrepet på	25
--	----

Didaktikk som internasjonalt begrep	27
---	----

Bruken av didaktikkbegrepet innenfor musikkpedagogikken	27
---	----

Allmenndidaktikk og fagdidaktikk	28
--	----

Undervisningsfag og basisfag	29
------------------------------------	----

Kapittel 2

Hva er musikkdidaktikk?	31
--------------------------------------	-----------

Musikk som undervisningsfag og musikkpedagogisk virksomhet	31
--	----

Den musikkpedagogiske virksomhetens basis	33
---	----

Tre ulike musikkdidaktiske utgangspunkter	34
---	----

Didaktiske kategorier - et utgangspunkt for didaktisk tenkning	35
--	----

Oppsummering	37
--------------------	----

Del 2**PLANLEGGING, GJENNOMFØRING OG VURDERING AV****MUSIKKPEDAGOGISK VIRKSOMHET ..... 39****Innledning ..... 40****Kapittel 3****Rammefaktorer 41**

Hva er rammefaktorer? 41

Eksempler på rammefaktorer 42

Hvor styrende er rammefaktorene? 43

Å forholde seg til rammefaktorene 45

Kapittel 4**Elev- og lærerforutsetninger 47**

Innledning 47

Hva er elevforutsetninger? 47

Utviklingsmessige forutsetninger 48

Individuelle forutsetninger 49

Sosiokulturelle forutsetninger 51

Å forholde seg til elevforutsetninger 53

Hva er lærerforutsetninger? 55

Musikkfaglig kompetanse 56

Pedagogisk kompetanse 56

Musikkpedagogens grunnsyn 58

Musikkpedagogen som profesjonell yrkesutøver 59

Kapittel 5**Mål 63**

Innledning 63

Mål på ulike nivåer 63

Ulike typer mål 65

Hvor sterkt skal målene styre? 67

Alternativer til å la målene styre 70

Hvem skal fastsette målene? 72

Kapittel 6**Innhold - lærestoff og læringsaktiviteter 75**

Hva er innholdet i undervisning og læring? 75

Valg av innhold 76

Valg av innhold med utgangspunkt i målene	76
Vektlegging av lærestoff eller læringsaktiviteter?	77

Kapittel 7

Metode	84
Det besværlige metodebegrepet	84
Metode som oppskrift eller verktøykasse?	86
Ulike former for metode	87
Undervisnings- og arbeidsformer	87
Sosiale organiseringsformer	91
Differensiering og tilpasset opplæring	93
Progresjon	95
Undervisningsprinsipper	99

Kapittel 8

Fagspesifikke metoder i musikkpedagogisk virksomhet	103
Innledning	103
Metoder i mesterlære	103
Metoder i gehørtradisjon	106
Musikkpedagogiske konsepter	107
Émile Jaques-Dalcroze	108
Carl Orff	111
Zoltán Kodaly	114
Shinichi Suzuki	118
John Paynter	119
Lucy Green	122
Fellestrekk og ulikheter	124
Å forholde seg til musikkpedagogiske konsepter	126

Kapittel 9

Vurdering	128
Innledning	128
Vurdering av elevene	128
Hvorfor vurdere?	129
Hva skal vurderes?	130
Kan eleven vurdere seg selv?	131
Når skal vurderingen foregå?	132
Hvilke kriterier skal vi vurdere etter?	132
Innsamling av dokumentasjon for vurderingen	139
Målrelatert, individrelatert eller grupperelatert vurdering?	140

Vurdering av undervisningen og den totale virksomheten	141
Vurdering av musikkpedagogens undervisning	141
Vurdering av den samlede virksomheten	142
Etter vurderingen	145
Kapittel 10	
Læreplaner og læreplanutvikling	147
Hva er en læreplan?	147
Den formelle læreplanen	147
Den formelle læreplanens funksjoner	148
Ulike typer formelle læreplaner	148
Prosessene bak den formelle læreplanen	150
Iverksetting av læreplaner	151
Ulike måter å forstå læreplanbegrepet på	152
Kapittel 11	
Planlegging	155
Innledning	155
Hva er planlegging?	155
Hvordan planlegger lærere?	157
Nødvendigheten av å planlegge	157
Hvem skal planlegge?	158
Modeller for planlegging	160
Den didaktiske relasjonsmodellen	160
En øvemodell	163
Når planen møter virkeligheten	166
Kan læring planlegges?	168
Del 3	
SENTRALE MUSIKKDIDAKTISKE PROBLEMSTILLINGER	169
Innledning	170
Kapittel 12	
Hva kan være begrunnelsen for musikkpedagogisk virksomhet?	171
Å begrunne virksomheten	171
Ulike måter å legitimere musikkpedagogisk virksomhet på	172
Legitimering med utgangspunkt i kulturarven	173
Legitimering med utgangspunkt i individet	174
Legitimering med utgangspunkt i samfunnet	176
Legitimering med utgangspunkt i musikken	178

Kapittel 13

Hva slags fag er musikk? 182

Ulike syn på musikk som undervisningsfag 182

Musikk som estetisk fag 184

Musikk som ferdighetsfag 187

Musikk som kunnskapsfag 188

Musikk som musisk fag 189

Musikk som trivselsfag 192

Musikk som kritisk fag 193

Musikk som mediefag 194

Kapittel 14

Hva er kunnskap i musikk? 198

Innledning 198

Formidling eller konstruksjon av kunnskap? 198

Ulike former for kunnskap i musikk 199

    Intuitiv og logisk-analytisk kunnskap 200

    Å vite og å kunne 201

    Taus kunnskap 202

Snevert eller vidt kunnskapsbegrep? 203

Kontroll over kunnskaper 204

Del 4

ULIKE UTGANGSPUNKTER FOR DIDAKTISK TENKNING 205

Innledning 206

Kapittel 15

Eleven i sentrum 207

Innledning 207

Kjennetegn ved reformpedagogikken 207

Ulike retninger innenfor reformpedagogikken 208

    Aktivitetssentrert reformpedagogikk 208

    Aktivitetssentrert musikkpedagogikk 210

    Reformepedagogikk med vekt på selvutfoldelse 211

    Musikkpedagogikk med vekt på selvutfoldelse 212

Kapittel 16

Danning av mennesket 215

Hva er danning? 215

Hvordan dannes mennesket? 216

Kan mennesket virkelig dannes?	217
Forning av den danningsteoretiske didaktikken	219
Danningsteoretisk musikkdidaktikk	220
Danning gjennom lærestoffet	220
Danning gjennom læringsaktivitetene	221
Danning gjennom et vekselspill	222

Kapittel 17

Målene som utgangspunkt	224
Innledning	224
Mål-middelmodellen	224
Mål-middelmodellen anvendt i musikkpedagogikken	227
Målstyringsmodellen	228
Kritikk av mål-middelmodellen og målstyringsmodellen	229

Kapittel 18

Basisfaget som utgangspunkt	232
Innledning	232
Kjennetegn ved vitenskapssentrert didaktikk	233
Vitenskapssentrert læreplantenkning i musikkpedagogikken	234

Kapittel 19

Kritisk didaktikk	238
Innledning	238
Samfunnsmessig frigjøring	239
Menneskelig frigjøring	241
Kritisk musikkdidaktikk	245
Kan musikken være kritisk?	245
Frigjørende musikkpedagogikk	247
Demokratisk musikkpedagogikk	248
Musikkpedagogikk og hverdagskultur	249
Musikkpedagogikk og verdirelativisme	250
Musikkundervisning uten skole	251
Den kritiske musikkdidaktikkens gjennomslag i Norge	252

Kapittel 20

Musikkpedagogisk virksomhet i det 21. århundret	253
Innledning	253
Utdanningsprinsipper og debatter i det senmoderne	254
Musikkutdanning i det senmoderne	255

Utfordringer for musikkpedagogisk virksomhet	255
Forholdet mellom formell og uformell musikkopplæring	256
Musikkopplæring og <i>community music</i>	259
Internett som læringsressurs i musikk	260
Musikkopplæring i det flerkulturelle samfunnet	261
Musikkopplæring og verdensmusikk	263
Musikkopplæring og postkolonialisme	265
Globalisering og musikkpedagogisk virksomhet	266
Referanser	268